Management & Organisatie (nieuwe stijl)

Examen VWO

Voorbereidend
Wetenschappelijk
Onderwijs

20**01**

Tijdvak 1
Dinsdag 22 mei
13.30 – 16.30 uur

Boekje met informatie

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Formuleblad

Te gebruiken formules voor de beantwoording van de vragen 12, 19, 26, 28 en 30.

12 □ netto contante waarde = contante waarde van de cashflows – investeringsbedrag

19 □ efficiencyverschil = (standaard hoeveelheid – werkelijke hoeveelheid) × standaard prijs

26 □ $\text{solvabiliteit} = \frac{\text{eigen vermogen}}{\text{totaal vermogen}}$

28 □ $\text{REV} = \frac{\text{winst na belasting}}{\text{gemiddeld geïnvesteerd eigen vermogen}} \times 100\%$

30 □ $\text{break-evenomzet} = \frac{\text{totale constante kosten}}{\text{verkoopprijs per stuk – variabele kosten per stuk}} \times \text{verkoopprijs per stuk}$

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

informatie-
bron 1

Resultatenrekening 1999 voor vakfotografie 'Kwintessens'

Opbrengsten		
Particulieren	€ 20.885,–	
Bedrijven	€ 39.415,–	
Totaal		€ 60.300,–
Kosten		
Afschrijving auto	€ 1.500,–	
Autokosten (exclusief afschrijving)	€ 3.465,–	
Afschrijving fotoapparatuur	€ 4.800,–	
Bedrijfsverzekeringen	€ 1.790,–	
Fotorolletjes en chemicaliën	€ 4.240,–	
Milieubelasting op chemicaliën	€ 600,–	
Kosten ontwikkelcentrale	€ 8.275,–	
Diverse kosten	€ 23.595,–	
Interest 6% lening van € 125.000,–	€ 7.500,–	
		€ 55.765,–
Netto winst 1999		€ 4.535,–

informatie-
bron 2

Voordelen digitale (vak)fotografie

De voordelen van digitale (vak)fotografie ten opzichte van de 'klassieke' (vak)fotografie zijn:
- de grotere snelheid waarmee geproduceerd kan worden, de opname (foto) is direct het eindproduct, de kosten van een ontwikkelcentrale komen volledig te vervallen.
- omdat er geen fotorolletjes en chemicaliën meer nodig zijn, is digitale fotografie milieuvriendelijker.
- het aanhouden van een donkere kamer is niet meer nodig.
- digitale (vak)fotografie is betrouwbaarder: de computer kan bij een studio-opname direct de kleurechtheid controleren (met de mogelijkheid om meteen een nieuwe studio-opname te maken).
- er kan beter gemanipuleerd worden (bijv. een vrouw met een zeemeerminlichaam), met de nodige voordelen voor met name de reclamefotografie.
- er kan beter geretoucheerd worden (bijv. het wegwerken van oneffenheden in een gezicht).
- de klant krijgt een diskette of cd-rom geleverd met een computerbestand, de klant kan de opname nu zelf ook bewerken of reproduceren; voor een makelaar betekent dit dat hij zijn advertenties digitaal kan aanleveren bij het reclamebureau, waardoor hij duizenden euro's per jaar kan besparen.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

informatie-
bron 3

Financiële gegevens die betrekking hebben op de gewenste wijzigingen in de bedrijfsvoering van vakfotografie 'Kwintessens' per 1 januari 2001.

De begrote investeringen voor digitale vakfotografie zijn:

Aanpassing van de studio	€ 20.000,–
Aanschaf computer met randapparatuur	€ 7.500,–
Aanschaf digitale camera	€ 25.000,–
Totaal	€ 52.500,–

Omzetprognoses voor de jaren 2001 en 2002:
Door een verbeterde prijs-kwaliteitverhouding denkt K. de Boer de omzet in de bedrijfsvakfotografie in 2001 ten opzichte van 1999 te kunnen verdubbelen. In 2002 zal de omzet ten opzichte van 2001 met 20% toenemen. Vanaf 2002 zal voor 'Kwintessens' de normale omzetgroei gaan gelden.

De kostenprognoses voor de jaren 2001 en 2002:

- De afschrijvingskosten van de auto zullen niet veranderen ten opzichte van 1999, de autokosten (exclusief afschrijving) zullen, uitgaande van 1999, jaarlijks met 3% toenemen.
- De kostenpost 'afschrijving fotoapparatuur' bestaat uit de afschrijving op niet-digitale fotocamera's en de afschrijving op overige fotoapparatuur.
  De niet-digitale fotocamera's zijn op 1 januari 1997 aangeschaft voor € 10.000,–. Hierop is jaarlijks 30% van de boekwaarde afgeschreven. Door de digitale fotografie worden deze camera's na 31 december 2000 niet meer gebruikt. Het verlies op deze camera's wordt in 2000 volledig ten laste van de winst gebracht.
  De afschrijving op de overige fotoapparatuur, zoals flitsapparatuur, is voor 2001 en 2002 gelijk aan die van 1999.
- De totale investering in digitale fotografie is € 52.500,–, deze wordt in vijf jaar met jaarlijks gelijke bedragen afgeschreven. De restwaarde bedraagt na vijf jaar € 0,–.
- De bedrijfsverzekeringen komen in 2001 uit op € 2.000,– en zullen daarna jaarlijks met € 100,– toenemen.
- De diverse kosten zullen in 2001 uitkomen op € 24.000,– en zullen daarna jaarlijks met € 1.200,– toenemen.
- Ten aanzien van de interest is gegeven dat:
  – de interest van de in de resultatenrekening van 1999 opgenomen 6% lening elk jaar achteraf wordt betaald op 31 december en dat op die datum tevens elk jaar € 5.000,– wordt afgelost.
  – op de bij de ABN-Amro-bank af te sluiten 6,4% lening van € 52.500,– zal de interest elk halfjaar op 1 oktober en 1 april bij vooruitbetaling moeten worden voldaan, voor het eerst op 1 oktober 2000. Deze 6,4% lening wordt in vijf gelijke jaarlijkse termijnen afgelost, voor het eerst op 1 oktober 2001.

informatie-
bron 4

De gevolgen van de gewenste wijzigingen voor de verwachte cashflows

Het aandeel in de cashflows dat voortvloeit uit de investering in 2001 in de digitale fotografie heeft het accountantskantoor becijferd. Voor 2001 wordt het bedrag geschat op € 16.000,–, voor 2002 op € 29.000,– en voor de jaren 2003 tot en met 2005 neemt het geschatte bedrag jaarlijks toe met € 3.000,–.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Libertel

De Libertel Groep - op 29 september 1995 in de lucht gegaan - is actief in de snel groeiende markt voor mobiele telefonie. De onderneming richt zich op het verschaffen van mobiele telefoondiensten aan zowel de zakelijke als de particuliere markt. Sinds het verkrijgen van de licentie voor digitale GSM technologie in 1995 is het klantenbestand van Libertel gegroeid tot 1,4 miljoen klanten waarmee een marktaandeel van ca. 35 % is bereikt. De omzet over het boekjaar tot 31 maart 1999, bedroeg circa € 0,59 miljard. Reeds na 22 maanden (juli 1997) werd de onderneming winstgevend. Libertel, gevestigd in Maastricht, heeft momenteel meer dan 2.200 medewerkers.

Snel groeiend

De mobiele telefonie markt is een sterk groeiende markt. De penetratie van mobiele telefoons in Nederland heeft in de afgelopen jaren een grote vlucht genomen en is nu met ca. 25% in lijn met het Europese gemiddelde. Libertel, als een van de eerste aanbieders in de Nederlandse markt, heeft een belangrijke rol in deze ontwikkeling gespeeld. Sinds begin 1997 is het aantal mobiele bellers in Nederland meer dan verdubbeld, tot 4 miljoen op dit moment. Terwijl Libertel in december 1997 nog haar 500.000ste klant verwelkomde, werd in oktober 1998 het niveau van een miljoen klanten bereikt. In april 1999 kan Libertel, als gevolg van de introductie van de pre-paid service welke een sterke groei impuls met zich meebracht, reeds 1,4 miljoen klanten tot haar bestand rekenen waarmee het een marktaandeel in de markt voor mobiele telefonie bereikt van ca. 35%. Met dit marktaandeel bekleedt Libertel een tweede plaats in de Nederlandse markt waarop inmiddels vijf partijen mobiele telefoondiensten aanbieden.

Innovatief

Sinds haar oprichting heeft Libertel zich geprofileerd als trendsetter in de markt voor mobiele telefoondiensten. Libertel streeft er voortdurend naar met haar producten tegemoet te komen aan de wensen van de klant, naar vrijheid, kostenbeheersing, bereikbaarheid en gebruiksvriendelijkheid. Om dit optimaal te bereiken, heeft Libertel haar dienstverlening georganiseerd langs een tweetal zakelijke lijnen - grootzakelijk en MKB - en een tweetal particuliere lijnen: één voor abonnementshouders en één voor pre-paid klanten.

Nadat Libertel in 1996 als eerste „bellen per seconde, betalen per seconde" en „regiovoordeel" introduceerde, was het ook in 1997 de eerste aanbieder van het mobiel bellen zonder abonnement („pre-paid"). Verder introduceerde Libertel eveneens als eerste in Nederland de spraakmakende dienst „Via Voice" waarmee de mobiele beller spraakgestuurd nummers kan kiezen. Specifiek voor de zakelijke markt heeft Libertel „Libertel Corporate Net" geïntroduceerd, een dienst, waarbij integratie van de bedrijfstelefooncentrale met het Libertel netwerk plaatsvindt. Naast constante vernieuwing van technologisch innovatieve diensten, streeft Libertel naar het vereenvoudigen van abonnementen en het aanbieden van nieuwe abonnementsvormen. Zo werd voor de particuliere markt de „Libertel iZi" pre-paid dienst geïntroduceerd en werd voor de zakelijke markt "Libertel Corporate Pack" ontworpen, een abonnementsvorm voor de middelgrote ondernemingen waarbij meerdere abonnementen worden gekoppeld aan een voor de klant optimale tariefvorm.

Ontwikkeling

Libertel is niet alleen in klantenaantallen maar ook in omzet sterk gegroeid. In de periode 1 april 1997 tot en met 31 maart 1999 is de netto omzet ruim verviervoudigd. Het boekjaar 1997 - 1998 werd met een positief operationeel resultaat afgesloten. In het boekjaar 1998 - 1999 werd een winst na belasting behaald van € 38,6 miljoen waarmee de netto marge op 6.6 % uitkwam.

Door de omvangrijke groei in de markt voor mobiele telefonie, kenmerkt Libertel zich in deze fase van haar bestaan door omvangrijke investeringen in het netwerk en de organisatie. In de periode 1 april 1997 tot en met 31 maart 1999, investeerde de onderneming circa € 0,45 miljard in materiële vaste activa, hetgeen deels uit de kapitaalstorting van de aandeelhouders van het eerste uur en deels met vreemd vermogen werd gefinancierd.

Doordat Libertel haar hele winst heeft gereserveerd kon het eigen vermogen van de onderneming in 1999 groeien tot € 168 miljoen.

Beursintroductie

Momenteel heeft Libertel twee grootaandeelhouders, het Engelse telecombedrijf Vodafone met 70%, en de Nederlandse bankverzekeraar ING Groep met thans 30% van het uitstaande aandelenpakket.

Bij de introductie op de AEX-Effectenbeurs zal de ING Groep haar belang terugbrengen tot circa 5%, waardoor 25% van de aandelen na introductie vrij verhandelbaar zal zijn.

bron: brochure Postbank inzake emissie Libertel aandelen (gewijzigd)

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

grafiek 1

Marktaandeel Libertel in procenten
per 31 maart

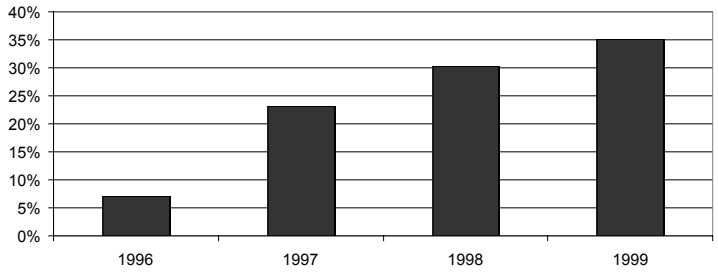

grafiek 2

Klantenbestand Libertel per 31 maart
(× 1.000 klanten)

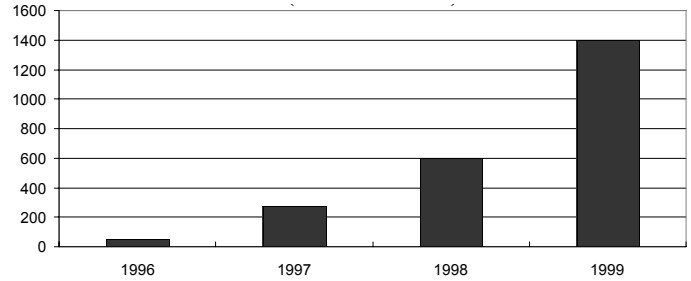

grafiek 3

Penetratie mobiele telefonie in Nederland
per 31 maart

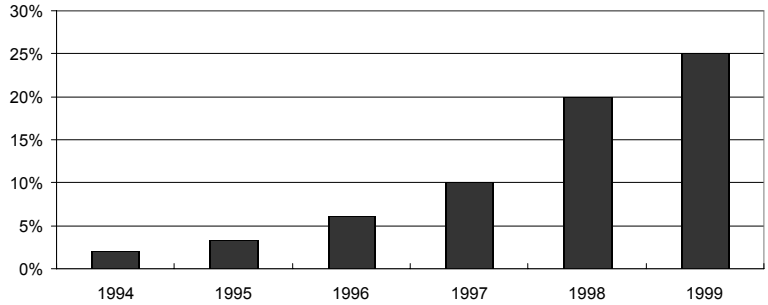

bron: brochure Postbank inzake emissie Libertel aandelen,
(originele en bewerkte gegevens)

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

informatie-
bron 7

Financiële kerngegevens (bedragen in duizend euro) van Libertel voor de boekjaren 1997–1999.
Onder het boekjaar 1999 verstaat men het boekjaar dat begint op 1 april 1998 en eindigt op 31 maart 1999. Hetzelfde geldt voor de overige boekjaren.

Boekjaar	1999	1998	1997
resultaat gegevens			
netto omzet	582.116	324.446	133.746
bedrijfsresultaat	72.364	12.651	– 65.531
resultaat voor belasting	62.155	14.213	– 64.578
resultaat na belastingen	38.553	9.213	– 42.004
kasstroom uit operationele activiteiten	143.029	27.145	– 51.633
activa per 31 maart			
totale activa	621.131	417.462	301.493
* vaste activa	525.590	331.423	231.569
* vlottende activa en liquide middelen	95.541	86.039	69.924
investeringen/desinvesteringen			
investeringen in			
* materiële vaste activa	196.033	118.437	127.512
* overige vaste activa	16.040	24.332	10.664
desinvesteringen vaste activa exclusief afschrijvingen	438	23	0
overige			
eigen vermogen per 31 maart	168.112	129.559	226.281
gemiddeld personeel	1.821	1.052	587

bron: naar jaarverslag Libertel

Einde

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.